

Михайло Олексійович Попов (до 75-ої річниці з дня народження)

13 червня 2021 року відзначив свій ювілей провідний вчений у галузі дистанційного зондування Землі, доктор технічних наук (1994), професор (1995), член-кореспондент НАН України (2018), заслужений діяч науки і техніки (2001), директор Державної установи «Науковий центр аерокосмічних досліджень Землі Інституту геологічних наук Національної академії наук України».

Михайло Олексійович Попов народився 13 червня 1946 р. у м. Києві в родині військовослужбовців. У 1970 р. закінчив з відзнакою Київське вище інженерно-авіаційне військове училище Військово-Повітряних Сил за спеціальністю «Автоматичне, електро- та приладове устаткування пілотованих повітряних і космічних літальних апаратів». Проходив службу в Збройних силах на інженерних, наукових та науково-педагогічних посадах. Кандидатську дисертацію захистив у 1973 р., докторську дисертацію – у 1994 р. У 1995 р. йому присвоєно вчене звання «професор кафедри аерокосмічної розвідки». Завершив військову службу в Збройних Силах України у січні 2002 р. на посаді заступника начальника Воєнно-дипломатичної академії з наукової роботи.

З лютого 2002 р. і до сьогодні працює у Науковому центрі аерокосмічних досліджень Землі Інституту геологічних наук НАН України (ЦАКДЗ). Постановою Президії НАН України №225 від 25.08.2002 р. затверджений на посаді головного наукового співробітника Центру. Постановою Президії НАН України №87 від 09.04.2003 р. затверджений на посаді заступника директора ЦАКДЗ з наукової роботи. Постановою Президії НАН України № 281 від 21.12.2016 р. затверджений на посаді директора ЦАКДЗ.

Тематика наукових досліджень: методи розпізнавання цифрових аерокосмічних зображень, аерокосмічний моніторинг та дистанційне оцінювання стану і властивостей природних та штучних об'єктів, комплексування гетерогенних даних при вирішенні природоресурсних, екологічних та інших тематичних задач.

Наукова діяльність

Основний напрямок, в якому протягом багатьох десятиріч зосереджені наукові інтереси М. Попова, – це автоматизація обробки та розпізнавання цифрових аерокосмічних зображень. Розроблені ним методи обробки та розпізнавання зображень виявили свою ефективність у багатьох важливих прикладних задачах, зокрема під час обробки матеріалів геопросторової розвідки й аерокосмічного моніторингу територій.

М. Попов – автор понад 480-ти друківаних наукових праць, зокрема 8-ми монографій, багатьох статей у міжнародних реферованих наукових журналах та виданнях.

В активі М. Попова 67 патентів і авторських свідоцтв на винаходи. У 2007 р. був визнаний «Кращим винахідником року НАН України». Один із розробників перших українських стандартів у галузі дистанційного зондування Землі. Співатор 4-х чинних Державних стандартів України, зокрема 3-х стандартів у галузі дистанційного зондування Землі з космосу.

За праці в галузі науки і техніки та підготовку висококваліфікованих наукових кадрів указом Президента України від 04.12.2001 р. присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України». За комплекс наукових досліджень із розв'язання проблем раціонального природокористування методами аерокосмічного зондування Землі та моделювання геодинамічних процесів удостоєний Державної премії України в галузі науки і техніки у 2005 р.

М. Попов був науковим керівником з української сторони двох міжнародних наукових проєктів Євросоюзу («The Model

and Automated Technology for Land Cover Classification – TLCC» та «Adaptive management of climate-induced changes of habitat diversity in protected areas») і проєкту Україна-НАТО «Satellite Monitoring and Geographical Security in West Sahara - SMEGS»).

Учасник багатьох українських та міжнародних наукових конференцій. Підтримує зв'язки з колегами-науковцями з Німеччини, Франції, Китаю, Польщі, Словаччини, Португалії, Марокко тощо. Є запрошеним рецензентом авторитетних міжнародних журналів у галузі дистанційного зондування Землі.

Науково-педагогічна діяльність

Підготував 20 кандидатів наук і 3-х докторів наук. Нині є науковим консультантом 2-х докторантів-здобувачів, здійснює наукове керівництво 2-ма аспірантами.

Науково-організаційна діяльність

Член Бюро Відділення наук про Землю НАН України. Член Ради з космічних досліджень НАН України. Член Комітету з системного аналізу при НАН України.

Голова підкомітету «Дистанційне зондування Землі з космосу» Національного технічного комітету стандартизації «Ракетна і ракетно-космічна техніка» (ТК 117).

Заступник голови Спеціалізованої вченої ради при ЦАКДЗ, член Спеціалізованої вченої ради при Науково-дослідному інституті Міністерства оборони України. Входить до складу редколегій ряду фахових науково-технічних журналів, які видаються в Україні.

З 2010 р. і дотепер представляє Україну в ряді міжнародних інституцій: член Science and Technology Committee GEO - Group on Earth Observation (Комітет GEO з науки та технологій - Група по спостереженню Землі), експерт ОБСЄ за Договором «Open Skies Treaty» (Договір про Відкрите небо), член Informal Working Group on Sensors (Неформальна робоча група по сенсорах).

Нагороди:

- Орден СРСР «За службу Родині в Вооруженных Силах 3-й степени» (1986 р.);
- Державна премія України в галузі науки і техніки (Указ Президента України № 1782/2005 від 19.12.2005 р.);
- Почесний працівник космічної галузі України (2006 р.);
- Відзнака НАН України «За професійні здобутки» (Постанова Президії НАН України від 30.03.2011 р.);
- Орден України «За заслуги», III-го ступеня (2016 р.);
- Почесний професор (Chair Professor) Харбінського інституту технологій, Китай (2016 р.);
- 11 державних та відомчих медалей.

Сьогодні Михайло Олексійович Попов є генератором ідей, людиною, яка надихає науковців усіх генерацій на нові здобутки. Риси, що притаманні йому – інтелігентність високої проби, врівноваженість, толерантність, допомагають успішно керувати колективом, втримувати корабель Центру у бурхливому морі сьогодення.

Щиро вітаємо вельмишановного Михайла Олексійовича з ювілеєм. Бажаємо міцного здоров'я, нових творчих здобутків, плеяди учнів і послідовників.

*Редколегія «Українського журналу дистанційного зондування Землі»
Рукопис статті отримано 08.02.2021*